

BAJA ÉS VIDÉKE

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
P a l á n k a, F ő - u t c z a 281. szám.
Megjelenik minden vasárnap reggel.
 Egyes szám ára 4 fillér. (2 krajczár.)

Felelős szerkesztő:
Csernicsek Imre
 Szerkesztő Rotschild Zsigmond.

Előfizetési ár:
 Egész évre . . . . . 6— K
 Fél évre . . . . . 3— K
 Amerikába egész évre . . . . . 8— K
Műlytér sora 30 fillér.

A magyar ipar jogos követelése.

A nemzetállam teóriáját kevesen ismerik. Legfeljebb politikusaink s jogászaik. Ezeknek is csak igen csekély töredéke. A nemzetállam teóriája ugyanis egyedül áll. Megállapító Kunz Ignác a kolozsvári m. kir. tud. egyetem politikai tanára volt, kit életében, de még ma is kevesen méltányolnak. Kunz több mint két évtizeden keresztül hirdette az egyetem katedrájáról a nemzet állam eszméit szemben az uralkodó politikai felfogással az u. n. társasági állam rendszerrel, mely minden magassabb etikai célt, idealizmust mellőzve tisztán az egynének sunyorú érdekeinek önző kielégítésére helyezkedik.

A nemzetállam sokkal magassabb pontra emelkedik. Ez a rendszer az államot mint egységes etikai személyt tekinti; mely mint önmaga lényét első sorban önmagáért él, hogy a benne rejlő szellemi és anyagi erőkapitálást a többi államok, mint szinte személyes fényes sorában, kellő érvényre juttassa. Emellett a nemzet állam — saját öncélja keretében polgáraiért is él, kiknek mindegyike maga a nemzet. A nemzet pedig az állam és megfordítva: az állam maga a nemzet. Ehelyütt jól megkülönböztethető a nemzetállam, a nemzeti államtól. Ez nem egyetlen két fogalom!

Más az egyik és másrét a másik. A nemzeti állam lehet nemzet és társasági állam, míg a nemzetállam csak egy és pedig a fent körülírt értelmében veendő. Nemzetről közönségesen olyan államban szoktunk beszélni ahol több nemzetiség van, melynek közül egyik akár történelmi hivatásnál, multjánál vagy egyéb erejénél fogva kiemelkedik és saját karakterének s intencióinak bélyegét nyomja a többi nemzetiségre, miáltal nemzetivé válik. Így van ez velünk is. A magyar mint nemzetiség emelkedett ki a többi román, horvát, szerb, tót, ruthén, német nemzetiségek közt miáltal nemzeti állammá fejlődött.

De hát mindennemű homály elasztalása véget elég legyen e két fogalom megkülönböztetésére. A nemzetállamnak germeke, lényege az, miszerint a polgár maga a nemzet, melynek gondolkodása,

akarata és belső élet proceszusa a nemzetet alkotó polgárok milliói együttvéve mint egységes erkölcsi személyes élet proceszusának felel meg.

Ha a polgárt minden egyes gondolkodásában, tettében a nemzet öncélja vezérli; akkor az a nemzet aktív állam a léry s mint ilyen, életerős fejlődésre mindenkor készen áll. A polgár léte a nemzet léte a polgár vagyona a nemzet vagyona melyről az mint személyes léte fentartási eszközéről, miként az ember önönmaga rendelkezik a nemzet államban mindent a nemzet öncéljának kell betölteni, a termőföld egyszerű művelésétől kezdve az emberi agy legszebb megnyilvánulásáig. És ha tovább menve, az állam lett többi ágazatán a törvényhozásban, kormányzásban s bíraskodásban, iparban, kereskedelemben, mezőgazdaságban, szóval minden foglalkozási ágban minden polgár lelkében a nemzete öntudata él, akkor beszélhetünk igazán nemzet államról.

Hogy az idő valóban bekövetkezzék ehhez előbb kellett az emberek magasabb szellemi fejlődése s tisztultabb erkölcsi felfogása.

Ha az iparos eme emített szellemi kifejlődés s erkölcs mellett keze munkájába, kalapácsütéseibe a nemzet lehetéletét viszi a nemzet öncéljának tett eleget. Ott kell lenni minden magyar iparos művében a nemzet öntudatának a bélyege, miként az megvan az angol iparosánál, a ki, mikor termékét alkotja, a hatalmas brit nemzet szellemének hódoló, önnálló fejlett ipar a nemzetek legerősebb anyagi eszköze, fegyvere, mellyel kulturális céljait megvalósíthatja s ráléphet a szellemi tökélyesedés elérhető legmagassabb fokára. De itt fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy a nemzet államban minden egyes foglalkozás, ha azzal a nemzet öncélja erősödik, egyaránt értékkel bír.

Ime ez a rövid vonásokban a nemzet állam teóriája szemben a társasági államrendszerrel. Ez utóbbiban csupa egyhangu materializmus egyéni érdekeket hajhászó realizmus van, mely soha sem tudja felelveníteni a polgárok lelkiéletét s elenyedtet idegeit, miként a nemzetállam teóriája, melynek kellő mértékben kifejlődött ereje még a legfásultabb

polgárában is felébreszti a nemzet érzelmének és gondolatának hevítő szikráját. Ez csupa élet, szakadatlan folyamat a már sötét koinorsággal s lesznek sokan kik azt fogják mondani, hogy nagyon messze állunk mi még a nemzet állam tényleges megvalósításától és így felette időelőtti foglalkozni ennek keretében a magyar ipar követeléseivel. Hisz ha a viszonyok mélyébe kiálthatunk Magyarországot, mint nemzeti állam sem forrott ki teljesen. Ugyszólván még kezdetén vagyunk nemzeti mivoltunknak is, bárha ennek teljesen érvényesítését ezeréves láncolatot multunknál fogva már régen ki kellett volna küzdenünk. E nemzet jogsajátossága pedig abban áll hogy a magyar a többi nemzetiségek felett minden irányban és téren érvényesíthesse történelmi és jogi szuverenitását.

A magyar nemzetnek jelenleg tulajdonképeni feladata az, hogy ebbeli fejlődése fokozottan keresztül vitessék és csak ezután emelkedhetik, magasabb fejlődési fokozathoz: a nemzetállam politikájához. Minthogy a nemzetállam számos tekintetben a nemzeti állam követelményeit önmagában egyesíti, már mostani törekvésünkben s munkánkban is annak az erős tudatnak kell vezetni bennünket, hogy a nemzeti foknál mi meg nem állapodhatunk. Az a tudat, hogy ebben a rendszerben ipari követelésünket még nem dolgozták fel — egymagában is elégséges ahhoz, hogy a figyelem ide terelődjék. Csalhatatlan a meggyőződésünk arra nézve, hogy Magyarországot anyagi s kulturális megerősödésének soha ki nem apadható örök forrását a magyar iparban fogja megtálalni, akkor ha e forrást nem elzárni, de megnyitni törekszik.

Év századok óta bugyog a forrás a nemzet számára. Údító hatását — csudálatos képen — nem akarta észrevenni. Pedig érezte, de idegen hatalom ebbeli érzelmét kiölte kebeléből.

Akárhogy próbálkozzunk takargatni hibáinkat, egy folt mégis élesen kiviláglik, melyet a nemzet önmagán ejtett akkor, mikor anyagi erejének egyik legjavát, az iparos osztályt modern rabszolgává tette, idegen hatalomnak. Az ország minden részén megmozdult közvélemény — mely a magyar ipar iránti kötelesség

érzetét sürgeti: a magyar parlamentet a kormány feladásának komoly véghez vitelére nem egyszer szólította fel. Az iparosztály is nem egy alkalommal fordult kitartó karokkal a nemzet gyűléshez, a parlamenthez; nem alamizsnáért, hanem kötelességtámogatásért. De valamint a rohanó patakok csak ideig-óráig lehet eltörleszteni gátakkal, akként lehet még csak bizonyos ideig állítani a magyar kisiparos osztályt holmi jó érétekkel. Azt az osztályt, melyet az állam fennmaradásának súlypontjává, középosztályává lenni volna legfőbb feladatunk, ha kielégítést nem talál mostani keretében, át fogja törni az elébe tornyosuló gátakat, hogy munkája szabad teret lehessen. Ezáltal erősödni fog a szélső szocializmus tábora s gyengülni fog a nemzet fajsúlya. Nem veszélybe kell kergetnünk a kisiparosságot, hanem fel kell emelnünk kidőlt helyzetéből, hogy munkásságát az állam javára fordíthassa.

HIREK.

Postásnövendékek felvétele. A postatávirda- és távbeszélő kezelési szolgálatban való kiképzés céljából a. m. kir. pósta- és távirda- és távbeszélő hivatalokhoz növendékek vétetnek fel. Növendékké felvételért azon magyar honos ifjak pályázhatnak, kik a magyar nyelvet (a horvát szlavonországi illetőségűek a horvát nyelvet, szóban és írásban) bírják; továbbá a középiskola IV. vagy ezzel egyenlőrangú más iskola megfelelő osztályát hazai tanintézetben sikerrel végezték, 14 évesnél nem fiatalabb és 16 évesnél nem idősebbek; az iskola bevégezése és növendékké felvétele között azonban legfeljebb egy évi megszakítás lehet, mely esetben hitelesen igazolni kell, hogy ezen egy év alatt az illető hol tartózkodott, és mivel foglalkozott. Ezen feltételek kivül a pályázók községi erkölcsi bizonyítvánnyal feddhetetlen magaviseletüket, közhatósági orvosi bizonyítvánnyal pedig ép és egészséges, a pósta-, távirda- és távbeszélő szolgálatra testileg alkalmas voltukat is igazolni tartoznak. A felvételért sajátkezűleg írt, ivenként 1 koronás pénzügyi bélyeggel ellátott és a fent elősorolt feltételeket igazoló okmányokkal felszerelt kérvénnyel 1911. december 31-ig lehet folyamodni. A kérvény az illető posta és távirda igazgatóságához címezve, azon pósta és távirda hivatalnál nyújtandó be, hová folyamodó növendékké felvételt óhajtja. A folyamodványokra a szülőknek, illetve árváknál a gyámnak beleegyező nyilatkozata is reavezetendő. Mely kincstári és mely nem kincstári pósta-távirda hivatalok vannak növendékek felvételére felhatalmazva, arra nézve bármelyik pósta és távirda igazgatóság, illetve hivatal tájékoztatót nyújt. Budapesti pósta és távirda hivatalnál kiképzésre csak oly növendékek vehetők fel, kik helyben szülőiknél vagy rokonaiknál laknak. A felvett növendékek kötelesek az értesítés kézbevétele után legkésőbb 2913 évi február hó 1. megkezdeni a gyakorlatot. A növendékek 18 éves életkoruk betöltéséig gyakorlati kiképzés alatt alanak; ezen kiképzés első felében semimiféle javadalmazásban nem részesülnek; az első év második felében

azonban kincstári pósta és távirdahivataloknál havi 20 kor., a második évben havi 30 kor., a harmadik évben havi 45 kor. és a negyedik évben havi 60 kor. napidíj-utalványt kapnak. Nem kincstári pósta és távirda hivataloknál a díjazás a növendék és postamester között szabad egyezkedés tárgya. Az oktatásért azonban a postamesternek nem szabad díjat szedni. A növendékek 18 éves életkoruk betöltése után a pósta és távirdaigazgatóság székhelyén vizsgára bocsáttatnak, a vizsga sikeres letétele által pósta-távirda kezelői, illetve a szervezési szabályokban részükre rendszeresített állásokra nyernek minősítést és kinevezetéstükig részüket kincstári, részüket nem kincstári pósta és távirdahivatalnál nyernek alkalmazást. A kincstári pósta és távirdahivataloknál alkalmazottak a díjnokok részére megálapított napidíjat élvezik.

Állami vizsga. Kirschner Emil helybeli X. fiz. osztályú m. kir. adótitst, az állam-számviteli államvizsgát Budapesten f. é. november hó 3. és 4-én, egyetemi és miniszteri vegyes bizottság előtt sikerrel letette.

Uj napilap Budapesten. Budapesti Presse címen német nyelvű új politikai és közgazdasági napilapot indít Vész József. december 20-án. Az új lap programja hazánk politikai, gazdasági és szellemi kulturéidekeinek hathatos felkarolása és harcos képviselése a politikai pártok érdekharcát főleg emelkedő tárgyiasság szellemében. Különös súlyt vet az új lap közgazdasági élet minden ágazatára és e célből önálló külön mellékletben fogja naponta tárgyalni a magyar pénzügy, kereskedelem, ipar és mezőgazdaság kérdéseit. Magyarország igazait a külfölddel szemben s a nyugati kultúra eszméit éppoly bátor elszántsággal fogja képviselni, mint amily szívesen fog küzdeni a nyugati kultúra eszméinek hazánkban való terjesztéséért. A Budapesti Presse első száma december 20-án fog megjelenni.

A Ceres-díjkiírás ügyében a pályázati bíróság Bécsben már egybe-gyűlt és a sok 1000 pályázat áttelint-

tésével foglalkozik. Hess Adolf tanár ur, cs. kir. igazgató és az ipariskolák legfelsőbb szakfelügyelője oly szíves volt a pályázati bíróság elnökségét elvállalni, amelyhez kivüle még Richter Lotti kisasszony, egy ismert szakácskönyv szerzője valamint előjárónője egy engedélyezett főzőiskolának. Powondra J. Jean, Ausztria szakács-egyesületének az elnöke, Räder György hirdetési szakértő, Berlin, Kunze József, az aussigi Schicht György r. t. meghatalmazottja, Wenzl Camillo, az aussigi Schicht György r. t. propaganda-osztályának vezetője is tartozik. A 30,000 koronás CERES-díjkiírásra vonatkozó pályázatok beküldési határideje tudvalevőleg 1911. december 1-ig lett meghosszabbítva.

Betörés a bajai zsidó templomba. Vakmerő betörés történt az elmúlt napokban Baján. Ismeretlen tettesek betörték a zsidó templomba és onnan több értékes tárgyat és készpénzt elloptak. A betörők az udvar felől felmásztak a magas falon, bezúrtak egy ablakot, aztán bemásztak a templomba. Itt álkulcsal felnyitották a mellékhelyiségeket, feltörték a perselyeket és onnan mintegy 400—600 korona készpénzt loptak el. — Azonkivül elloptak értékes kegyesreket is. A nyomozás megindult, de a tettesek még mindezekig nincsenek meg.

Rendelet huszvizsgálati ügyben. A földművelésügyi miniszter r endeletben értesítette a törvény hatóságokat, hogy négy hetes kornál fiatalabb borjakat, kényszervágások kivételével; levágni tilos. A borjak korának megálapítására nézve rendelet megbízható eljárást ír elő.

A vasárnapi munkaszünet felfüggesztése Szilveszter napján. Az idén december 31., azaz Szilveszter napja vasárnapra esik, minélfogva törvényes vasárnapi munka szünet fentartása esetén a kereskedők elesnének attól a haszontól, melyet az újév előtti tömeges bevásárlások hajtának. Ez okból a fővárosi kereskedők egyesülete elhatározta, hogy kérvénnyel járja a kereskedők egyesülete elhatározta, hogy kérvénnyel járja a kereskedelmi miniszterhez az idei Szilveszter napján a vasárnapi munkaszünet felfüggesztése iránt. Nincs benne kétségünk, hogy ezt a méltányos kérelmet a miniszter teljesíteni fogja, csak annyi hozzáadni valónk van, hogy a felfüggesztés nem csak a főváros, hanem az egész ország területére terjesztessék ki.

Aki gyomor fájós, bélbeteg és általában, lesoványodáshoz hajlandó használja a számos év óta jónak bizonyult gyomorsót, Schumann gyógyszerésztől Stockerauban.

Aki szabályozni és épségbentartani akarja jó emésztését, használja a Schumann-féle gyomorsót, tapasztalni fogja, hogy más szerek ellenében, mily jól érzi magát.

Gyomorsó eltávolítja azonnal a főisleges gyomorsavat és előmozdítja az emésztést. Egy doboz ára 1 koronára 50 fillér.

Gyomorsó-pasztillák kényelmes s kellemes, ugyanazon hatást teszik, mint a gyomorsó. Ara tarsolyonkint 3 pholával a 10 gyomorsó-pasztillával kor. 1.50. Postai szétküldés legkevésbé 2 doboz megrendelésnél — utánvétel — Schumann gyógyszerész Stockerauban.
Kapható minden gyógyszerertában.

Gyógyítható-e a tüdőbaj?

Ez a rendkívül fontos kérdés mindenkit foglalkoztat, akit **aszma, tüdő- és gége-tuberkulózis, tüdőcsucshurut, tüdővész, makacs köhögés, elnyálkásodás vagy állandó rekedtség** gyötör s eddig nem talált orvoslást. Minden ilyenféle beteg kap tőlünk teljesen ingyen egy könyvet képekkel. Guttman dr. orvostól a Finsen-gyógyintézet főorvosától a következő tárgyról: Gyógyítható-e a tüdőbaj? Azonkívül egy próbasomagot kitűnő diétetikus tanácsból. Ezeket magasztalják, akik eddig használták. Gyakorlati orvosok ezt a tényt kitűnő diétetikumot tüdőtuberkulózis (tüdővész), aszma, krónikus gége- és tüdőcsucshurut ellen rendeltek és magasztalják. A tea nem titkos szer, Lieber-féle növényekből készül, a melyeket császári rendeletre szabad forgalomba bocsátottak. Ára olyan olcsó, hogy a legszegényebbek is használhatják. Hogy minden betegnek minden rizikó nélkül alkalmat adjunk a tea kipróbálására s hogy a betegségre felől mindenkit fölvilágosíthassunk, elhatároztuk, hogy minden betegnek megküldjük a Gyógyítható-e a tüdőbaj? című német füzetet egy próbasomag reával teljesen ingyen és bérmentesen. Tessék levelezőlapot írni Puhmann & Co címre Berlin, 948 Müggelstrasse 25.

Egy hölgy

aki egészséges bőrápolására ad, különösen szép bőrt eltüntetésére valamint tőre, puha bőr és fehér arcszínre akar elérni, csak a **vesszőparipa** **lilium szappannal** (védjegy vesszőparipa) Bergmann és társai, Teschen a. d. E. gyárától való szappannal moskoskint. Darabja 80 fillér, kapható minden gyógyszerárúban, drogeriában és illatszerekkereskedésben stb.

Gyógyítható-e a tüdőbaj? Ezzel a fontos kérdéssel foglalkozik egy népszerű broszura, a melyet Guttman H. dr., a Finsen-intézet főorvosa ír. Ebben a füzetben egészen új utakat találunk a tüdőbajok ellen való küzdelemre. Hogy mindenkinek a ki-tüdő-, nyak- vagy gégefőbetegségben szenved, leheletessé tegyük ennek az illusztrált könyvnek a megszerzését, teljesen ingyen és bérmentesen küldjük el minden betegnek. Csak egy levelezőlapot kell érte írni a Puhmann & Co. cégnek Berlin 948. Müggel-strasse 25.

Sunlight Szappan

a legjobb kezességet nyújtja az iránt, hogy lehermentünk idelőlött tőnkrenemenjenek.

Tisztaság és jószaga által a legfinomabb és leggyönyörűbb szövetek u. m. selyem, csipke, flanellek mosására is alkalmasak.

SUNLIGHT SZAPPAN az egész világon elterjedt.

Kettő darabokban 30 fillér. Nyolcszögletű 16 fillér.

Dr. Ch. Mauriac, a párisi Hópital du Midi orvosa írja: A természetes **Ferencz József-keserűvizet** sokszor rendelem s eddigi tapasztalataim szerint hatása nagyon kedvező úgy hogy ez a gyógyvíz a has-hajtók közt legelső helyek egyikét foglalja el. — Kapható gyógytárakban és fűszerkereskedésekben. A Szétküldési-igazgatóság Budapestben.

Neustein Fülöp hasajtó labdacseit a legnagyobb eredménnyel használják altesti bajoknál, könnyen hajt és egy gyógyszer sem oly megfelelő és azonkívül teljesen ártalmatlan. A cukrozott formája miatt gyermekek is szívesen veszik. Kapható minden gyógyszerárúban 1 doboz 15 labdacst tartalmaz 30 fillér, 1 tekercs, mely 8 dobozt, tehát 120 labdacst tartalmaz csak 2— koronába kerül, 2 K 45 f előzetes beklüldése esetén bérmentve küldetik.

KÖHÖGÉS

rekedtség s hurut ellen nincs jobb a

RÉTHY-féle pemeteteli-czukorkáknál!

Vásárlásoknál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY feléit kérjük, mivel csak haszontalan utánzata van.

Azeredtetnek minden egyes darabjára van a RÉTHY-név 1 doboz ára 60 fillér. Mindenütt kapható!

Legolcsóbb és leghatásosabb hasajtószér.

NEUSTEIN FÜLÖP CUKROZOTT HASAJTÓ LABDACSAI

(Neustein Erzsébet labdaccai)

Minden más hasonló szerrel előnyben részesítendő, mert ezen labdacsoi mentek minden káros alkotórésztől; a legnagyobb eredménnyel használtatnak altesti bajoknál, könnyen hajt, vértisztító, egy hasonló szer sem oly előnyös a

székrekedést

legyőzni, a betegség legjobb forrását. A cukrozott tartalma miatt a gyermekek is szívesen veszik be. Egy doboz 15 labdacst tartalmaz 30 fill. 1 tekercs, mely 8 dobozt tartalmaz, tehát 120 labdacs csak 2— kor. A pénz előzetes beklüldése esetén 2 K 45 fill. franko küldetik.

Óvás! Utánzatoktól óvakodjunk! Kérjük „Neustein Fülöp hasajtó labdacseit”. Csak az valódi, ha a dobozon és utasításon ami törvényileg bejegyzett védjegyünk piros-lekete nyomáson „Heil. Leopold” és az aláírás „Philipp Neusteins Apotheke” látható.

Philipp Neusteins Apotheke „zum heil. Leopold”, Wien, I. Plankeng. 6.

Raktár Ujvidéken: Nenadovic J. E. Koranyi. Baján: Stanoczky L., Dr. Makray L.

Ültessünk diófákat!

Valamennyi gyümölcsfák között a diófa az, amely a legbiztosabb és legjövendelműbb kamatoztatást szolgáltatja, ami a következőkben kiválják:

1. nem igényel semiféle metszést, amint azt minden más gyümölcsfa évente több-kevesebb kívánja.
2. teljesen rovar- és feregamentes,
3. nem igényel semmiféle műtrágyát; eütfelvé, minden elősegítés nélkül magától fejlődik bőventermő szép fává
4. ha csak rendkívüli fagyok remoltak évente dús termést hoz. A dió egy évig kitógástalanul eltartható és igen keresett kiviteli cikket képez,
5. túltermelés diónál nem tapasztaltott, miután mindenkor szívesen keresett cikket,

6. idősebb korában nagy fává kifejlödvé, törzse ipari célokra használt érdekes fát szolgáltat, amelyért gyakran rendkívül magas árakat fizetnek.

Az összes diófajok között a francia papirdió a legjobb legduzsabban temő és legellenálló képeőbb faj. Ezen valódi francia papirdióból fiatal erőtlenes fákat a következő árakon szállítom: 1 darab 1 kor. 80 fillér. 10 drb. 17 kor. 100 drb 160 kor.

A legalkalmasabb ültetési idő október közepe és márczius eleje.

MÜHLE ÁRPÁD udvari szállító, faiskolai nagyternyészet **Temesvár**, Alapítva 18/4 ben.

Milliók használják

Köhögés

Kaiser^{lő} Mellkaramellákat

a 3 „fenyővel.”

6050 közj. hitelesített bizonyítvány orvosoktól és magánosoktól igazolja az eredményt. Jó étvágyú és jó izlésű bonbónok!

Csomag 20 és 40 fill. doboz 60 fill. kapható Honld Imre és Hainiss Berta gyógyszerárúban.

Sirolin Roche

ezerszeresen bevált
tüdőhurutok ellen
friss és idült
köhögés, hörghurutnál
tüdőgyulladások után.

Egészséges tüdő erős étvágy óvszer a tüdővész ellen.

A magyar királyi államvasutak menetrendje

Érvényes 1911

október 1-től

Budapestről indulás reggel 7-10 (gyors) 7-45, 12-50
delután 3-20 (gyors) 6-05, 10-10 órákor.

Zomborból Szabadkára regg. 5-05, 8-09 (gyors)
11-36, 4-25 és este 8-59 órákor.

Szabadkáról Zomborba reggel 5-00, 10-25, delután
1-45, 6-55 (gyors) és 7 órákor.

Zomborból Gombosra reggel 6-55, 12-11, delután
3-41, 8-11 (gyors).

Gombosról Zomborba reggel 7-19 (gyors) 10-22
delután 3-31, 7-45 órákor.

Zomborból Óbecsére reggel 3-10 7-51 és delután
4-35 órákor.

Óbecséről Zomborba reggel 3-44, 9-10 és delután
2-33 órákor.

Zomborból Ujvidékre reggel 2-30, 6-51 és delután
3-46 órákor.

Ujvidékről Zomborba reggel 2-17, 7-51 és delután
1-55 órákor.

Zomborból Bajára reggel 4-10, 6-45 és delután
12-30, 4-23 órákor.

Bajáról Zomborba reggel 4. 7.50 és delután
1-15, 5-15 órákor.

Ujvidékről Titrre reggel 6-54, d. u. 5-25 ó.
Titréről Ujvidékre reggel 3-32, d. u. 1-50 ó.

Bács-Feketehegyről Palánkára reggel 7-10. delután
3-20 és 7-47 órákor.

Palánkáról Bács-Feketehegyre reggel 300, 8-18
és delután 2-35 órákor.

Szabadkáról Óbecsére reggel 4-37, delután 1-38
és este 7-10 órákor.

Óbecséről Szabadkára reggel 4-10, 8-50 és delután
1-10 órákor.

Szabadkáról Bajára reggel 5-05, 10-36 delután
2-20, 7-25 órákor.

Bajáról Szabadkára reggel 5-17, 10-24 és delután
4-32, 7-32 órákor.

Ujvidékről Óbecsére reggel 4-32, 9-15, delután
4-53 órákor.

Óbecséről Ujvidékre reggel 4-20, 9-45 és delután
3-45 órákor.

Halasról Bácsalmásra reggel 3-46 és delután
12-27, 6-17 órákor.

Bácsalmásról Halasra reggel 3-42, déli 12 és este
9 órákor.

Bácsalmásról Regőcére reggel 6-20 és delután
3-30, 8-45 órákor.

Regőcéről Bácsalmásra reggel 2-25, 9-40 és dé
után 6-45 órákor.

Szabadkáról Ujvidékre reggel 5-20, 10-30 (gyors)
és delután 1-44, 5-35, 6-48 (gyors).

Ujvidékről Szabadkára reggel 4-23 7-55 (gyors)
10-40 és delután 4-29 (gyors).

Szabadkáról Szegedre reggel 6-15, 9-44. delután
1-50, 6-53, 8-35, 11-05 órákor.

Szegedről Szabadkára regg. 3-05, 7-11, 11-30
delután 3-12, 4-55, 6-34, 10-20 órákor.

Szabadkáról Cserevénke-Ujgombosra reggel 4-42
delután 3-22, 7-17 órákor.

Ujgombos-Cserevénkéről Szabadkára reggel 3-05,
1-03, és delután 4-08 órákor.

Ujgombos-Bácsordas-Ujpalánka reggel 4-41 és
8 órákor.

Ujpalánka-Bácsordas-Ujgombos reggel 4-40, del.
után 12-34, 5-16 órákor.

Szegedről Zentára reggel 4-20, delután 1-34.
Zentáról Szegedre reggel 6-30, delután 3-30.

Nagyfénnyről Csantavérre reggel 7. d. u. 2.20, este
6-11 és 9-57 órákor.

Csantavérről Nagyfénnyre reggel 5-15 déli 12-13
d. u. 5.30 és este 9-20 órákor.

Semmi tészta

semmi kugluf, semmi sütemény Dr. Oetker-féle
sütőpor hozzájárulással nélkül nem készül, mert ez
szép kinézetű és könnyű emésztést ad. Ha a
tészta Dr. Oetker-féle sütőporral állítja elő,
különösen a gyermekeknek a husmüeknél
előnyben részesítendő, mert tejet, lisztet, zsírt,
tojást, cukrot tartalmaz, tehát az emberi szerve-
zetnek szükséges tápszer ami a gyermekek-
nél fontos emészthető formában. Családon a
gyermek érdekében tészta!

Dr. Oetker-féle sütőporral a 12 fill.
mely mindenhol a milliószor bevált receptekkel
raktáron van.
Vigyázzunk, hogy valódi Oetker-féle sütőport
kapjunk.

Saját érdeke,

hogy lehetőleg össze-
pontossítsa szükségleteinek
beszerzését egy cégnél,
mert ezton véli érdekeit
legjobban.

Előnyei: 1. Nem kell ismeretlen céghez fordulnia.
2. Nem lesznek szétágazó kötelezettségei.
3. Állandó összeköttetésnél pontos és realis kiszolgálást biztosít magának.
4. All idő összeköttetése mindig vigyázni fog önt vevőjének megtartani.
Saját érdeke, hogy csak ismert, előkelő céget tiszteljen meg bizalmával.

Autrecht és Goldschmidt utóda

Elek és Társa r.-t., Budapest, IV Károly-körut 10. sz.

Kaphatók kényelmes havi lefizetésre állandó összeköttetésnél folyószámlára is:

1. A magyar és német irodalom összes termékei.
2. Képek.
3. Bőröndök és döröndürek.
4. Főri fehérművek.
5. Látesűvek.
6. Fényképkészletek, felszerelések.
7. Vadászigyverek, pisztolyok, löbberiek.
8. Chinazestűtárak.
9. Csillár- és petróleum-lámpák.
10. Rézburorok.
11. Szőnyegek.
12. Mindennemű hangszer.

Tuloldali 12 osztályunk összes cikkei első-
rendű minőségűek és minden osztály
cikkeitől külön kimerítő árjegyzékkel
rendelkezünk és a kívánt árjegyzéket
ingyen és bérmentve küldjük.

E vünk: Vevőköriünk megtartása pontos
kiszolgálás méltányos árak révén.

Minden felvilágítással szivesen szolgálunk.

Egészséges gyomor megtartása

csak akkor érhető el, ha megfelelő szereket
használnak.

A legjobb válogatott és hatásos gyógyívekkel
gondosan készített, étvágygerjesztő emésztést elő-
mozdító és enyhén hajtó háziszser, mely a mérték-
letlenség, meghülés és székrekedés következményeit
pl. a büfögést, a tulságos savképződést, és a
görcsös fájdalmakat enyhíti és megszünteti: Dr.
ROSA gyomorbalzsama B. FRÄGNER gyógy-
tárából Prága.

FIOYELMEZTETÉS

A csomagolás minden részén
rajta van a törvényes védjegy
Póráktár:

B. FRÄGNER

cs. és kir. udvari szállító
„Zum schwarzen Adler“ PRAO, Kleinste 203,
(a Nerudgasse sarkán)

Posta szállítás naponként

1. egység üveg 2 K. 1/2 üveg 1 K. 80 f. előzetes
beküldése ellenében egy kis üveg, 2 K. 80 f. egy
nagy üveg, 4 K. 70 f. 2 nagy üveg, 8 K. 4 nagy
üveg, 22 K. ellenében 14 nagy üveg bérmentve
küldetik Ausztria-Magyarország minden állomására.
Raktárak: Ausztria-Magyarország gyógyszer-
táráiban.

Wagner Testvérek

Ujvidék

ajánlják fűszer, csemege, kávé, ásványviz
raktárukat a nb. közönség szives figyelmébe.

Legolcsóbb árak!
Figyelmes kiszolgálás!

A híres 5-ös számú pörkölt kávé 1/4 kilója K 130.

Kívánatra a bevásárolt árukat a hajó állomásra leküldjük.